

TEFI10 – Ajatuksia arvoista ja välittämisestä

Johan Edelheim, Norsk hotellhøgskole, Universitet i Stavanger

Saamme kaikki konferenssikutsuja viikoittain – sähköpostitse, verkkolistojen kautta ja sosiaalisessa mediassa. Konferenssien teemat kattavat lähes kaiken kuviteltavissa olevan. Välillä ne ovat kaukana omista tutkimusaiheistamme ja kiinnostuksenkohteistamme, jolloin kutsut menevät nopeasti roskeen ja unohtuvat saman tien. Joskus aiheet ovat todella kiinnostavia mutta konferenssit ovat liian kaukana tai sellaisena ajankohtana, että niihin ei yksinkertaisesti ehdi osallistua. Ja sitten välillä tulee kutsu konferenssiin, joka on sekä ajoitukseltaan, tapahtumapaikaltaan että teemaltaan juuri sopiva, ja mielessä alkaa kytä ajatus siitä, millaisen abstraktin siihen voisi lähettää.

Tourism Education Futures Initiati ve (TEFI) on kansainvälinen verkosto, johon kuuluu nykyään noin 600 matkailututkijaa ja -kouluttajaa kaikista maailmankolkista. TEFI on ollut osa omaa ammattielämäni vuodesta 2012 alkaen, ja siihen kuulumisen on todennäköisesti enemmän kuin mikään muu väitöskirjani kirjoittamisen jälkeen muovannut tapaa, jolla ajattelen ja toimin tieteenharjoittajana. Kesäkuun alussa TEFI vieraili ensimmäistä kertaa Suomessa, Pyhänturilla, Lapin yliopiston järjestämässä konferenssissa.

TEFI:n tausta-ajatus on, että kaikki koulutus perustuu tiettyihin arvoihin ja että nämä arvot pitää tiedostaa. Tällöin koulutus voi osaltaan tehdä myös opiskelijoista tiedostavia ja yhteiskunnallista kehitystä ymmärtäviä ihmisiä. Yleismaailmallisten arvojen lisäksi eri puolilla maailmaa on erilaisia kulttuurisia arvoja sekä vaihtelevia yhteisöllisiä ja yrityskohtaisia arvoja. Viime vuosikymmeninä monet ovat alkaneet ymmärtää, että rajattomaan ahneuteen perustuva kapitalismi ei ole kestävä arvo ja että on kaikkien vastuulla löytää tapoja, joilla kehitys voitaisiin kääntää myönteiseksi koko yhteiskunnalle. Tästä huolimatta korkeakoulujenkin matkailukoulutuksessa opetetaan monin paikoin arvoja, jotka kuuluvat menneeseen maailmaan.

Niinpä TEFI:ssä on määritelty viisi ”arvoa” ohjenuoriksi siihen, minkä varaan opetussuunnitelmat kaikessa matkailukoulutuksessa pitäisi rakentaa. Ne ovat: *tieto* (kriittinen ajattelu, innovaatio, verkostoituminen), *ammattimaisuus* (johtajuus, käytännöllisyys, reflektointi, palveluallttius), *eettisyys* (rehellisyys, aitous, omana itsenään oleminen), *vastavuoroisuus* (moninaisuus, oikeudenmukaisuus, nöyryys, yhteistyö) sekä *huolenpito* (*stewardship*, vastuullisuus, kestävyys, yhteisöllisyys, palvelut yhteiskunnalle). Näiden arvojen pohjalta TEFI-verkosto on vuosien mit-

taan luonut myös sisäisen toimintatavan, jossa välitetään muista – ja jossa muulle yhteiskunnalle ja akateemiselle maailmalle tyypillinen kilpailumentaliteetti puuttuu.

TEFI10-konferenssin teemana oli *Knowing with Nature – the Future of Tourism Education in the Anthropocene*. Luonto olikin tapahtumassa erittäin lähellä: monet esitelmät ja aktiviteetit tapahtuivat ulkona, Pyhä-Luoston kansallispuistossa. *Antroposeeni* eli geologinen kausi, jonka aikana ihmisten aikaansaamat muutokset ovat mullistaneet luonnon tasapainon maapallolla, on kyllä tullut käsitteenä tutuksi vastuullisen tai kestävän matkailun teemojen kautta – mutta sitä, millä tavalla tämä vaikuttaa arvona matkailukoulutuksessa, ei ole samalla tavalla tiedostettu. Pyhälle kokoontui noin 60 tutkijaa ympäri maailmaa. He kertoivat oppimisesta, opetusmenetelmistä, opiskelijatutkimuksista, opetussuunnittelusta ja erilaisista tutkimuksista, joita tehdään sekä tiedeyhteisöissä että työelämää edustavissa organisaatioissa ja yhteisöissä.

Konferenssi oli hyvin erilainen kuin monet muut akateemiset konferenssit, ja juuri tämä erilaisuus kuuluu TEFI:n vahvuuksiin. Vaikka teemat vaihtuvat vuodesta toiseen, TEFI-konferensseja yhdistää tunnelma – etenkin rohkeus ja uskallus haastaa jähmettyneitä akateemisten tapahtumien toteuttamistapoja. Osallistujille tarjottiin muun muassa mahdollisuus säästää omaa hiilijalanjälkeä ja aloittaa konferenssi jo Helsingistä yhteisellä liikkuvalla junaosuudella. Noin puolet kansainvälisistä vieraista käytti hyväkseen tätä mahdollisuutta. Yhteiseen ravintola-vaunun yläkertaan rakennettiin kolme ”trainshoppia” eli työpajaa, jotka liittyivät kauttakulkuun (*transit*), matkustamiseen ja käsityöhön. Niissä käytettiin visuaalisia ja yhteisöllisiä pedagogisia menetelmiä, ja kaikkien mielestä matka sujui erittäin nopeasti. Lisäksi koko konferenssi oli täysin vegaaniystävällinen, ja kaikki Metsähallituksen Naava-luontokeskuksessa tarjotut ruoat olivat sekä maittavia että eettisiä. Jokainen konferenssipäivä alkoi ”päivän ajatuksella – meditaatiolla” Kellee Catonin (Kanadan Thompson Rivers yliopistosta) johdolla. Kunkin päivän ajatus loi yhteisen mielentilan, joka vaikutti myös päivän muiden puheiden muotoon. Illalla, yhteisen päivällisen aikana, allekirjoittanut veti päivän puheiden ja esitysten pääkohdat yhteen holistiseksi kokonaisuudeksi, jotta rinnakkaisiin sessioihin osallistuvat saisivat tiedon ja ymmärryksen siitä, mitä muita ajatuksia oli nostettu esille.

Pääpuhujat, Gunnar Thor Jóhannesson Islannin yliopistosta, Karoliina Lummaa Turun yliopistosta sekä Tijana Rakić Brightonin yliopistosta, loivat kaikki omalla tavallaan viitekehyksen konferenssin teemaan. Oppiminen, (matkailu)tutkijoiden luontosuhteet, luonnonmullistukset, ihmisten toiminta yhteiskunnassa sekä taide ja visuaaliset menetelmät tapana aikaansaada oppimista uudella tavalla olivat kaikki mukana muovaamassa kokonaisuutta. Oli mukava huomata, miten lähes kaikki konferenssin puhujat peilasivat oman esityksenä muihin esityksiin. Tämä tarjosi osallistujille vuorovaikutusta, palautetta ja yhteisöllisyyttä. Viimeisen päivän ryhmätyössä käsiteltiin TEFI:n arvoja ja kyseltiin, millä tavalla niitä voitaisiin kehittää. Tällöin ryhmissä todettiin, että toiminnalliset arvot, joiden mukaan verkosto elää ja joiden mukaan konferenssit järjestetään, ovat seuraavat: *Välittäminen*, kukin omasta itsestään – ihmisenä ja ammattilaisena; toisistaan – perheestä, opiskelijoista, kollegoista, yhteisöstä; luonnosta ja ympäristöstä. *Viisaus* (ennemmin kuin tieto), liittyen myös hengellisyteen – elämän tarkoitukseen. *Yhteys* ja yhteisöllisyys – ymmärrys luodaan yhteisesti ilman paineita ja kilpailua. *Avoimuus* – uskalletaan ottaa riskejä, tietäen että muut jakavat samalaiset arvot. Ja lopuksi: *Käytännöllisyys*

– olemme aina opettajia jollain tavalla, sekä seisoessamme luentosalin edessä että silloin, kun kirjoitamme tutkimustamme ja ajatuksiamme muille luettavaksi. Opetettävien asioiden tulee olla yhteydessä käytäntöön, missä ne voivat muuttaa yhteiskuntaamme paremmaksi paikaksi elää.